

JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koda
info@kpkoda.ee

Teie 25.04.2025
Meie 04.08.2025

nr 3-1/9
nr 8-4/3779-2

Vastus selgitustaotlusele

Lugupeetud Janek Poolt

Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koda esitas Justiits- ja Digiministeeriumile selgitustaotluse maksukorralduse seaduse (MKS) maksuhalduri tasaarvestuse regulatsiooni ning täitemenetluse seadustiku (TMS) § 65 lõigete 3 ja 4 ning § 111 koostoime kohta. Samuti paluti selgitust selle kohta, kes ja kuidas peab tagama võlgnikule arestivaba sissetuleku osa olukorras, kus maksuhaldur tasaarvestab tulumaksu tagastusnõude täies ulatuses maksuseaduses või tollieeskirjades sätestatud rahalise kohustusega ning võlgnikul puudub muu sissetulek. Vastuseks selgitame järgmist.

1. Üldine märkus selgitustaotluse esitamise kohta

Märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seaduse § 3 kohaselt annab riigi- või kohaliku omavalitsuse asutus selgitusi tema poolt väljatöötatud õigusaktide, nende eelnõude, asutuse tegevuse aluseks olevate õigusaktide ning asutuse pädevuse ja õigusloome kohta. Seetõttu on MKS-i regulatsiooni puudutavate selgituste saamiseks kõige asjakohasem pöörduda Rahandusministeeriumi poole ning maksukorralduse praktiliste nüansside osas tuleks pöörduda Maksu- ja Tolliameti (MTA) poole.

2. MKS ja TMS regulatsioonide koostoimest.

TMS § 65 reguleerib täitemenetluses seatud arestidega kaasnevat arestpandiõigust. TMS § 65 lg 3 sätestab, et varasemal arestimisel tekkinud arestipandiõigus on hilisema arestimise alusel tekkinust eespool. Enne arestimist lepingu või seaduse alusel tekkinud pandiõigus on sissenõudja arestipandiõigusest eespool.

MKS § 34 lõike 1 kohaselt saab tagastusnõuet arestida ja sellele võib täitemenetluse käigus pöörata sissenõuet nagu rahalisele nõudele. Siiski tuleb arvestada, et sama paragrahvi lõike 3 kohaselt **ei takista tagastusnõude pantimine, arestimine ega sissenõude pööramine selle nõude tasaarvestamist tasumisele kuuluvate rahaliste kohustustega ega enammakse tagastamise pikendamist või peatamist MKS § 107 alusel**. Erandiks on olukord, kus kohtutäitur on tagastusnõude arestinud lapse elatisnõude täitmiseks – sellisel juhul kohaldatakse TMS § 65 lõiget 4.

Eeltoodud MKS-i regulatsioonist järeldub seadusandja tahe jätta tagastusnõude tasaarvestamise toimingud väljapoole TMS-is sätestatud aresti käsutuskeelu kohaldamisala ja arestipandiõiguste järjekorda. MTA poolt antud selgituste kohaselt moodustavad kohtutäiturite arestimisaktid omavahelise järjekorra vastavalt nende saabumise ajale, kuid MTA tasaarvestusõigus sellest ei sõltu – välja arvatud MKS § 34 lõikes 5 sätestatud juhtum.

3. Võlgnikule arestivaba sissetuleku osa tagamine tulumaksu tagastuse nõude arestimisel.

TMS § 133 lg 1 kohaselt märgib kohtutäitur arestimisaktis, et arestimisele ei kuulu igakuiselt summa, mis vastab ühe kuupalga alammäärale, ning märgib talle teadaolevate andmete põhjal võlgniku ülalpeetavate kohta arestimisele mittekuuluva summa.

MKS § 131 lg 3 sätestab, et füüsilise isiku maksuvõla sissenõudmisel või tema pangakonto arestimisel ei kuulu maksuhalduri poolt igakuisele sissenõudmisele ega arestimisele ettevõtlustulu lihtsustatud maksustamise seaduse alusel avatud kontol olev ettevõtlustulu maksu katteks broneeritud summa ning ühe kuupalga alammäära suurune summa võlgniku ja tema ülalpeetava perekonnaliikme kohta.

Seega on nii kohtutäituril kui ka maksuhalduril seadusest tulenev kohustus jätta võlgniku sissetulekust tema käsutusse arestivaba summa.

Olukorras, kus maksuhaldur tasaarvestab tulumaksu tagastusnõude täies ulatuses seaduses sätestatud rahalise kohustusega ning see on võlgniku ainus sissetulek, lasub arestivaba summa tagamise kohustus eelduslikult maksuhalduril.

Mõistagi võivad MKS-i ja TMS-i kohaldamisel tekkida olukorrad, kus kohtutäiturite ja maksuhaldurite toimingud kas kattuvad, konkureerivad või eeldavad koostööd. Justiits- ja Digiministeerium ei saa siin anda kõikehõlmavat juhist MTA ja kohtutäiturite vahelise suhtluse korraldamiseks. Selle rolli võiks võtta endale Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koda.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Aleksandr Logussov
nõunik

Aleksandr Logussov
Aleksandr.Logussov@justdigi.ee